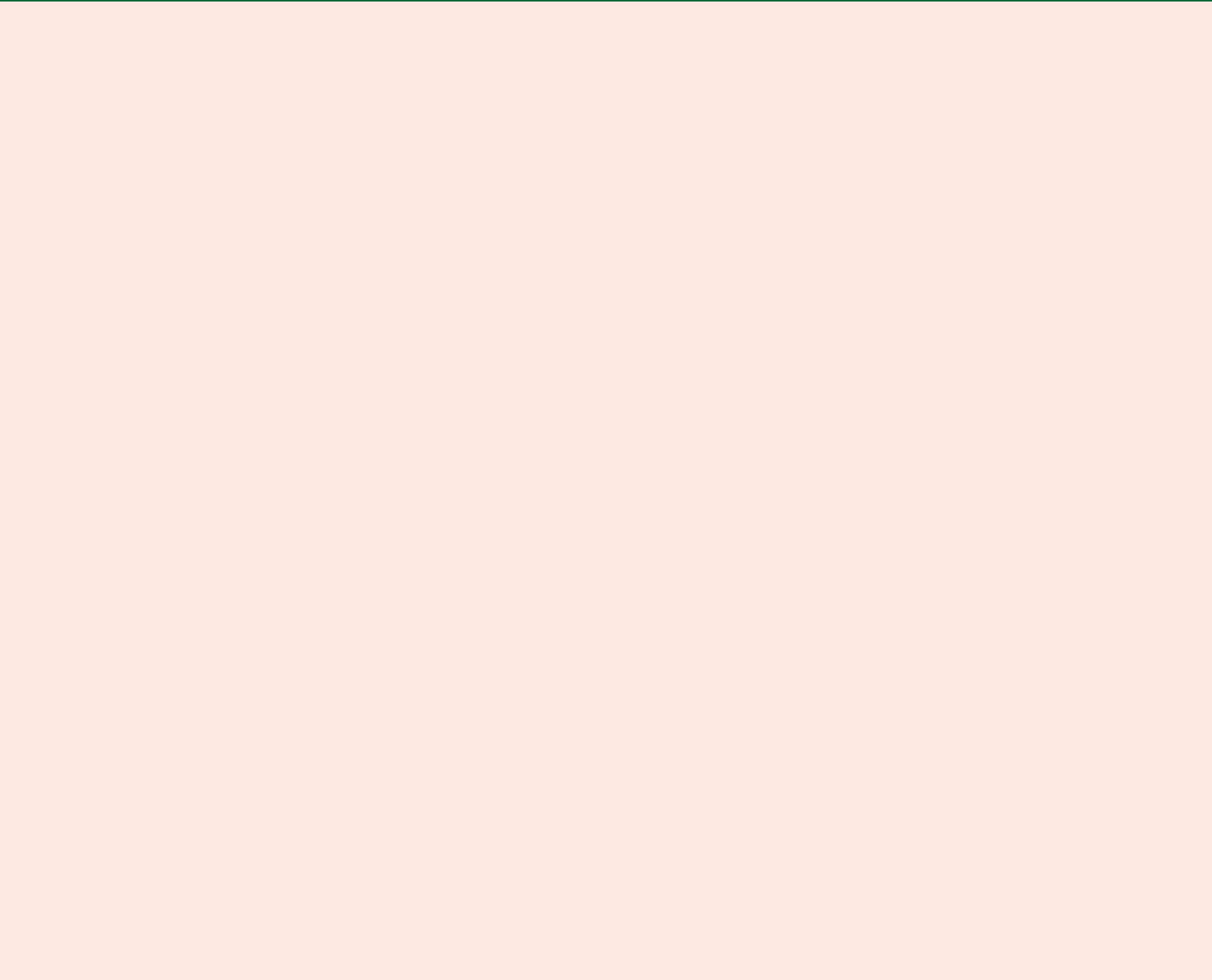

INSPIRATION FRA FIRE INDSATSER

Bedre til dansk på SOSU

Indhold

Indledning	4
Disse fire indsatser kan du læse om i kataloget	5
Seks vigtige pointer på tværs	6

Klar til SOSU	8
Fem elementer kendetegner indsatsen	10
KVUC og SOSU H's erfaringer med indsatsen	13

Karrierevej til SOSU	14
Fem elementer kendetegner indsatsen	16
SOSU Esbjerg, Varde Kommune, SOSU MV og Herning Kommunes erfaringer med indsatsen	21

Styrket dansk i oplæringen	24
Fire elementer kendetegner indsatsen	26
Th. Langs HF & VUC og SOSU Østjyllands erfaringer med indsatsen	30

Styrket skriftlighed og dokumentation	32
Fem elementer kendetegner indsatsen	34
VUC Storstrøm og Lolland Kommunes erfaringer med indsatsen	38

Indledning

Styrkede færdigheder i dansk er for mange afgørende for at kunne blive optaget på og gennemføre en SOSU-uddannelse og for at kunne udføre arbejdet bagefter. Med afsæt i fire eksisterende indsatser inspirerer dette katalog til, hvordan social- og sundhedsskoler (SOSU-skoler), voksenuddannelsescentre (VUC'er) og kommuner sammen kan forbedre dansksproglige færdigheder hos kommende og nuværende SOSU-elever og SOSU-medarbejdere, og på den måde øge muligheden for rekruttering og gennemførelse på SOSU-uddannelserne samt opkvalificering af SOSU-medarbejdere.

Social- og sundhedshjælpere (SSH) og social- og sundhedsassistenter (SSA) spiller en vigtig rolle i vores velfærdssamfund. Men samtidig med at antallet af ældre danskere stiger, uddanner for få sig inden for SOSU-området, og analyser viser, at vi allerede i 2035 vil mangle 15.000 SOSU-medarbejdere. Derudover har 44 % af alle SOSU-elever sproglige vanskeligheder, herunder ordblindhed, andre læsevanskeligheder eller dansksproglige udfordringer, og andelen af elever med disse udfordringer er kun blevet større i løbet af perioden fra 2016 til 2021.¹ Samtidig bliver de sproglige krav til SOSU-hjælpere og -assistenter fortsat skærpet – særligt i forhold til dokumentationskrav i forbindelse med arbejdet.

Dansksproglige færdigheder på et vist niveau er derfor afgørende for at kunne påbegynde og gennemføre en SOSU-uddannelse samt udføre arbejdet inden for SOSU-området godt. For at kunne imødekomme manglen på medarbejdere inden for SOSU-området har vi brug for både at rekruttere flere med og uden dansk som modersmål og opkvalificere deres færdigheder – herunder de dansksproglige færdigheder.

Indholdet i kataloget

Kataloget kan især inspirere ledere og ansatte på uddannelsesinstitutioner i arbejdet med at styrke voksnes skrive-, læse- og dansksproglige færdigheder med henblik på at fremme rekruttering, gennemførelse og opkvalificering inden for SOSU-området, men også til andre aktører, der har interesse for området. Indsatserne omfatter forberedende voksenundervisning (FVU), almen voksenuddannelse (AVU) og arbejdsmarkedsuddannelser (AMU). Du kan læse om de vigtigste elementer i indsatserne og få indblik i, hvordan undervisningen har været tilrettelagt og gennemført, samt læse, hvad kursister og aktører fra kommuner og institutioner selv mener, de har fået ud af indsatserne. Inden du kommer til de enkelte indsatser, har vi samlet op på de vigtigste erfaringer fra hver af indsatserne og generel viden om voksen- og efteruddannelsesområdet (VEU) i seks tværgående pointer om arbejdet med at styrke voksnes færdigheder.

I kataloget er det angivet om en indsats omfatter 1) rekruttering, 2) gennemførelse eller 3) opkvalificering inden for SOSU-området. Disse kategorier hænger dog tæt sammen. Fx kan en rekrutteringsindsats, hvor kursisten får bedre dansksproglige færdigheder, også gøre det lettere at gennemføre SOSU-uddannelsen, ligesom en opkvalificeringsindsats blandt ufaglærte SOSU-medarbejdere kan blive en vej til at påbegynde en SOSU-uddannelse.

¹ FEVU – Fællesudvalget for Erhvervsrettet Velfærdsuddannelser. (2022). Sproglige kompetencer hos elever på social- og sundhedsuddannelser. *Oversigt over uddannelsesstilbud for tosprogede.*

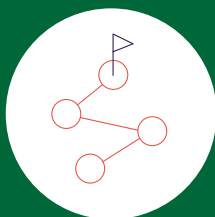

Disse fire indsatser kan du læse om i kataloget

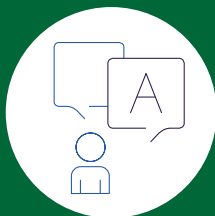
Klar til SOSU hos KVUC

Rekrutteringsindsats med SOSU-tonet AVU dansk som andetsprog. Indsatsen er målrettet voksne, som ikke har dansk som modersmål, og som har behov for at få styrket deres dansksproglige færdigheder for at kunne begynde på en SOSU-uddannelse. Som del af indsatsen er kursisterne på brobygning på den lokale SOSU-skole.

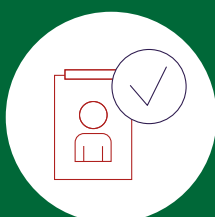
Karrierevej til SOSU hos SOSU Esbjerg og SOSU Midt- og Vestjylland

Rekrutteringsindsats med AMU-forforløb til SOSU-uddannelserne, hvor voksne, der ikke har dansk som modersmål, gennem AMU-kurser får styrket deres dansksproglige færdigheder og SOSU-faglige forudsætninger. Som del af forløbet er kursisterne i praktik hos samarbejdende kommuner, hvor de ansættes som ufaglærte med mulighed for at blive ansat som elev efterfølgende.

Styrket dansk i oplæringen hos Th. Langs HF & VUC

Gennemførelsesindsats med FVU-dansk i oplæringen på SOSU-uddannelserne. Indsatsen skal styrke de dansksproglige færdigheder hos elever, der ikke har dansk som modersmål, med henblik på at støtte dem i at gennemføre SOSU-uddannelsen. Undervisningen er tonet mod SOSU og koblet til elevernes oplæring.

Styrket skriftlighed og dokumentation hos VUC Storstrøm

Opkvalificeringsindsats med FVU-dansk af alle SOSU-medarbejdere i Lolland Kommune, hvor medarbejdere i målgruppen for FVU får opkvalificeret deres dansksproglige færdigheder med særligt fokus på dokumentation. Danskundervisningen er tæt koblet til medarbejdernes arbejde og tonet mod SOSU-faget.

Seks vigtige pointer på tværs

Seks pointer går igen, når aktørerne på tværs af de fire beskrevne indsatser fremhæver, hvad der skal til for at lykkes med at styrke voksnes dansksproglige færdigheder og fremme rekruttering, gennemførelse og opkvalificering inden for SOSU-området. De seks pointer er udvalgt på baggrund af aktørernes samlede erfaringer og med afsæt i eksisterende viden om voksen- og efteruddannelsesområdet.²

1

Når danskundervisningen kobles til SOSU-faget, oplever kursisterne undervisningen som relevant og motiverende

En vigtig forudsætning for at styrke dansksproglige færdigheder blandt voksne er, at danskundervisningen opleves som relevant. Når danskundervisningen bliver koblet til de uddannelser, kursisterne gerne vil starte på, er i gang med eller til deres arbejde, så bliver undervisningen mere relevant og motiverende. Det er derfor vigtigt, at danskundervisningen tones mod SOSU-området og bliver så praksisnær som muligt.

2

Løn og jobsikkerhed motiverer

Både i forhold til rekrutteringsindsatser og gennemførelsesindsatser er det med til at motivere de voksne til at få styrket deres dansksproglige færdigheder og starte og gennemføre en SOSU-uddannelse, når der er løn under forløbet og udsigt til jobsikkerhed. Det er derfor vigtigt, at de voksne på forhånd har kendskab til mulighederne for løn under uddannelse og mulighederne for arbejde bagefter.

3

Når danskundervisning foregår i den ordinære uddannelsestid eller i arbejdstiden styrkes deltagelsen

For mange er det vigtigt, at undervisningen foregår som del af den ordinære tid på uddannelsen eller i arbejdstiden, da det kan være svært at få til at passe med privat- og familieliv, hvis undervisningen ligger i fritiden. På institutionerne konstaterer man, at deltagelsen i danskundervisningen er lavere, når den ligger uden for den ordinære undervisnings-, oplærings- eller arbejdstid.

4

Det er nemmere at motivere voksne, der ikke har dansk som modersmål, til danskundervisning

For mange voksne med dansk som modersmål kan det at deltage i danskundervisning være forbundet med dårlige skoleerfaringer og tabuer om det, som man "burde" have lært i tidligere uddannelsesforløb. Anderledes er det for voksne, som ikke har dansk som modersmål, hvor det at lære dansk og kunne begå sig sprogligt i Danmark er en motivationsfaktor i sig selv. Det er derfor vigtigt at have for øje, hvilken målgruppe indsatsen henvender sig til, og hvordan man bedst muligt kan mindske de barrierer, der eventuelt kan være.

² Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). (2022). Evaluering af AMU-udbydernes arbejde med basale færdigheder. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). (2024). Virkningsfuld rekruttering af VEU-kursister.

5

Et godt samarbejde om indsatsen på tværs af SOSU-skoler, VUC'er og kommuner er nødvendig for, at indsatserne kan gennemføres

Et tæt samarbejde om indsatsen på tværs af institutioner, fx VUC og SOSU-skoler, og/eller institutioner og kommuner er væsentligt for at lykkes med at udvikle og understøtte disse indsatser. I samarbejdet er det vigtigt, at der er en klar ansvars- og rollefordeling, hvor de forskellige aktører bidrager med hver deres faglighed, og alle oplever en gevinst herved. Et velorganiseret samarbejde kan desuden understøtte koblingen mellem danskundervisningen og SOSU-faget.

6

Praktik og brobygning giver bedre overgange til SOSU-uddannelserne i rekrutteringsindsatser

Når praktik eller brobygning er en del af forløbet i rekrutteringsindsatserne, kan det understøtte en bedre overgang til SOSU-uddannelserne. Praktikken og brobygningen giver kursisterne et mere realistisk billede af uddannelserne og arbejdet, og det kan være med til at motivere til at fortsætte på SOSU-uddannelserne efterfølgende.

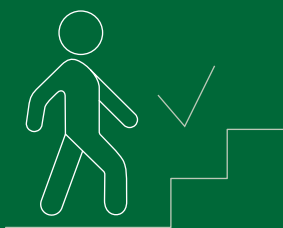
Sådan har vi gjort

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har i denne undersøgelse haft fokus på indsatser blandt SOSU-skolerne og VUC'erne. Undersøgelsen består af tre dele: 1) en forundersøgelse af, hvilke indsatser som SOSU-skolerne og VUC'erne har med hensyn til at styrke voksnes dansksproglige færdigheder inden for SOSU-området med henblik på at fremme rekruttering til og gennemførelse på SOSU-uddannelserne samt opkvalificering af SOSU-medarbejdere, 2) en systematisk udvælgelse og opfølgning af de indsatser, som skal indgå i tredje fase, og 3) en caseundersøgelse blandt udvalgte indsatser.

Beskrivelserne af de fire indsatser i dette inspirationskatalog bygger på kvalitative data fra caseundersøgelsen på

institutioner, hvor vi har interviewet ledere, undervisere/tovholdere, kursister, repræsentanter fra kommunerne og repræsentanter fra samarbejdende institutioner fx en SOSU-skole eller et VUC samt observeret undervisningen. Caseundersøgelsen er gennemført i efteråret 2023. Indsatsbeskrivelserne er efterfølgende blevet kvalitetssikret af institutionerne og kommunerne.

De fleste af indsatserne er rekrutteringsindsatser målrettet kursister, der ikke har dansk som modersmål, mens der som del af undersøgelsen har været færre indsatser målrettet kursister med dansk som modersmål og opkvalificering af medarbejdere.

REKRUTTERINGSINDSATS MED AVU DANSK SOM ANDETSPROG HOS KVUC

Klar til SOSU

På rekrutteringsindsatsen *Klar til SOSU* bliver kursisterne klogere på de opgaver, de kommer til at stå overfor som SOSU-elever, samtidig med at de får styrket deres dansksproglige færdigheder. Vejledning af kursisterne og toning af de tekster, kursisterne læser, er afgørende gennem hele forløbet, lyder det fra KVUC.

Beskrivelse af indsatsen

Klar til SOSU er en rekrutteringsindsats for voksne, som ikke har dansk som modersmål, og som har behov for at få styrket deres dansksproglige færdigheder for at kunne begynde på en SOSU-uddannelse. Indsatsen er tilrettelagt med almen voksenuddannelse (AVU), hvor der både er fokus på mundtlige og skriftlige færdigheder og dannelsesmæssige aspekter. Som en del af indsatsen er kursisterne på brobygning på den lokale SOSU-skole. KVUC har i forbindelse med indsatsen fået dispensation fra læreplanen af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK). Med afsæt i dispensationen har KVUC tonet indholdet mod SOSU så meget som muligt.

” Et problem ved SOSU er jo frafald, så det er ikke bare det, at kursisterne skal have eksamen, de skal også have et fundament. De skal have en ballast og en dannelse, der kan hjælpe dem til at forstå de borgere, de skal hjælpe, som har levet hele deres liv i Danmark. Når det kommer til mere bred dannelse, mener jeg, at AVU kan tilbyde lidt mere end FVU. Vores opgave er også at sikre et godt, solidt og bredt fundament, som kursisterne kan bygge videre på på SOSU-uddannelsen og i det fremtidige arbejde.

UDDANNELSESLEDER, KVUC

Om Klar til SOSU

Formålet

Formålet med indsatsen er at rekruttere og gøre kursister, der ikke har dansk som modersmål, klar til at begynde på en SOSU-uddannelse. Indsatsen skal først og fremmest styrke kursisternes dansksproglige færdigheder, men også motivere dem til SOSU-uddannelserne og forberede dem på, hvad uddannelse og arbejde inden for SOSU-området indbefatter.

Målgruppe

Målgruppen er voksne, som ikke har dansk som modersmål, og som overvejer at påbegynde en SOSU-uddannelse, men som har brug for at få styrket deres dansksproglige færdigheder for at kunne begynde. Mange af kursisterne har i udgangspunktet ikke et stort ordforråd på dansk og er ikke uddannelsesvante.

Kursisterne kommer i stigende grad udefra og henvender sig i vejledningen for at deltage i *Klar til SOSU*. Derudover bliver en del af kursisterne henvist fra SOSU H, hvis SOSU H vurderer, at der er brug for et fagligt løft, inden de starter på uddannelsen, mens andre af kursisterne kommer fra andre uddannelser på KVUC og gennem vejledning hos KVUC er blevet opmærksomme på *Klar til SOSU*.

Uddannelsesforløbet

Klar til SOSU tager afsæt i AVU Dansk som andetsprog (DSA) på niveau G. Forløbet består af 180 timer fordelt på 16 uger med timer fordelt ligeligt ud på alle hverdage. I perioden 2021 til 2023 har KVUC gennemført fem *Klar til SOSU*-hold med 20-25 kursister på hvert hold.

Fem elementer kendetegner indsatsen

1

AVU giver et bredt fundament at uddanne sig videre på

KVUC har valgt at bruge AVU, som uddannelsesstilbud af især fire årsager: For det første er AVU et intensivt forløb med mange timer, hvilket giver mulighed for at styrke kursisternes dansksproglige færdigheder, så de er klar til at starte på en af SOSU-uddannelserne. For det andet har AVU både fokus på mundtlige og skriftlige færdigheder, som er relevante for SOSU-uddannelsen og senere ansættelse inden for SOSU-området. For det tredje har AVU fokus på samfundsmæssige og kulturelle emner, som er relevante, når man som SOSU-elev og -medarbejder er i dialog med borgere. Endelig er AVU adgangsgivende til erhvervsuddannelserne.

Kursisterne kombinerer desuden typisk *Klar til SOSU* med matematik G eller naturfag alt efter deres behov og bruger på den måde mulighederne i enkeltfagssystemet til opkvalificering, fx til en af SOSU-uddannelserne.

2

Dispensation giver mulighed for at tone AVU's indhold mod SOSU

Valget af AVU betyder en række nationalt fastlagte krav om indhold og prøver. KVUC har ved udformningen af *Klar til SOSU* fået dispensation for læreplanen af STUK således, at de kan tone indholdet i undervisningen mod SOSU.

Toningen mod SOSU finder primært sted i forbindelse med tekstlæsning. Eksempelvis har de i undervisningen flere non-fiktive tekster end normalt på AVU bl.a. nyhedsartikler, debatstof om SOSU-området, et SOSU-fagblad eller dokumentarfilm om plejesektoren.

Derudover tones undervisningen gennem særlige greb, eksempelvis ved at de udvalgte fiktionstekster ofte omhandler sårbare personer med lidelser (fx demens) og det følelsesliv, de har, for at give en forståelse for de borgere, som SOSU-medarbejderne arbejder med. Dette kommer ligeledes til udtryk, når kursisterne analyserer eventyr i undervisningen med fokus på alderdom som tema – fx ældres autoritet og rolle gennem tiden og traditioner i forhold til alderdom i forskellige kulturer.

Dispensationen har ikke omfattet prøverne på *Klar til SOSU*, hvilket har begrænset, hvor meget KVUC reelt har kunnet tone indholdet. Derudover har det for nogle kursister givet en vis usikkerhed, at de bliver undervist i et tonet indhold, idet de har været i tvivl, om de ville have ringere mulighed for at bestå de nationale test og lære det samme som andre kursister på ikke-tonede forløb.

Dispensation til SOSU-toning af AVU

KVUC har i forbindelse med indsatsen fået dispensation af STUK til at justere læreplanen i AVU dansk som andetsprog (DSA) på G-niveau. De konkrete fravigelser består i justeringer vedrørende kernestoffet og de skriftsproglige områder. Følgende i bekendtgørelsens bilag 9 (Læreplan for dansk som andetsprog, niveau G) er blevet justeret:

- Pkt. f) ændres fra "Et udvalg af dansk og oversat litteratur i genrene lyrik, epik samt blandingsgenrer, herunder et fælles værk" til "Et udvalg af danske og oversatte analoge

tekster inden for fiktion og non-fiktion". Det fælles værk flyttes til kernestoffets pkt. h).

- Pkt. k) ændres fra "Sproglære, referat, resumé, fortælling og kommentar" til "Sproglære, skriftligt referat, resumé, argumentation og appelformer".

Dispensationen har ikke omfattet toning af prøverne. Prøverne har således skullet være de samme som andre prøver på AVU DSA.

” Underviseren er god, og det er en rigtig god metode, hvor hun blander arbejdet, vi skal have senere, med undervisningen. Vi får at vide, hvor vi skal hen, hvilke mennesker vi skal møde, og i læseopgaven ser du de mennesker, du skal passe på, og vi lærer, hvordan vi skal tale til dem.

KURSIST

3

Brobygning på SOSU H giver konkret indblik i den kommende uddannelse

Brobygning er en vigtig del af indsatsen, hvor kursisterne er på et tredagesbesøg på den lokale SOSU-skole – SOSU H. Brobygningen er med til at gøre målsætningen om at påbegynde en SOSU-uddannelse mere konkret for kursisterne, i forhold til hvad det vil sige at være SOSU-elev og senere SOSU-medarbejder. Kursisterne får indsigt i, hvad det kræver af dem, hvilke opgaver der er inden for området, fx at skulle vaske nøgne mennesker, og hvordan det opleves at være hhv. SOSU-medarbejder og borger med brug for SOSU-medarbejderens hjælp.

Brobygningen giver derudover kursisterne mulighed for at tale med undervisere og elever på SOSU-skolen, herunder stille spørgsmål til dem om, hvordan det er at gå på skolen og være SOSU-elev. Desuden har SOSU H arrangeret, at kursisterne møder borgere fra en patientforening, hvilket giver kursisterne indtryk af, hvilke borgere de vil møde. Det er med til at motivere dem til at starte på uddannelsen.

4

Undervisning forbereder til brobygning

Som en del af indsatsen er brobygningen tænkt sammen med undervisningen, hvor kursisterne bruger tid i undervisningen på at forberede sig til besøget på SOSU H. Det er ofte meget konkrete og praktiske spørgsmål, som kursisterne gerne vil have svar på, og som medvirker til, at de kan få en fornemmelse af, om de vil kunne klare en SOSU-uddannelse. Det kan fx være spørgsmål om løn under uddannelse, timetal og fravær.

5

Vejledning af kursister understøtter kursisternes overgang til SOSU-uddannelserne

Ud over den vejledning, der ligger før påbegyndelsen af *Klar til SOSU*, og som er med til at gøre kursisterne opmærksomme på denne mulighed, udgør vejledning også et integreret element i selve undervisningen.

En fast vejleder kommer ugentligt på besøg en times tid på *Klar til SOSU* for at hjælpe kursisterne i forhold til at afklare spørgsmål, som de kan have til deres deltagelse i indsatsen samt videre uddannelse. Studievejlederen giver desuden kursisterne teknikker til at klare sig på uddannelsen og arbejdsmarkedet, som fx hvad de kan gøre, når de møder et ord eller situationer, som de ikke forstår. Derudover hjælper vejlederen også med ansøgninger til efterfølgende uddannelse fx til SOSU-uddannelserne. KVUC's vurdering er, at mange kursister har brug for denne hjælp til at overskue, hvad de skal gøre og til at få en god overgang fra forløbet til SOSU-uddannelserne.

Ind i undervisningen hos *Klar til SOSU*: Gruppearbejde og fagord styrker kursisternes læringsmuligheder

Dagens tema på *Klar til SOSU* hos KVUC er hjemløse i Danmark. Underviseren har koblet sin computer op til en stor skærm, som alle kursisterne kan se. De sidder i grupper på 4-5 personer med en avisartikel, som de har læst hjemmefra. De bliver bedt om at inddele ord fra teksten i forskellige kategorier. De skal bl.a. finde fagord og eksempler på formelt og uformelt sprog.

Mange af kursisterne er ikke vant til at arbejde i grupper, så en del af øvelsen går også ud på at arbejde sammen i en gruppe om at løse en opgave, fortæller underviseren.

Kursisterne begynder at tale sammen om opgaven. Ved nogle borde bliver der snakket ivrigt, og nogle kursister sætter sig lidt for sig selv, spørger måske forsigtigt sideemanden om noget. Underviseren går rundt i klassen, så alle kan stille spørgsmål, og nogle af kursisterne henvender sig og beder om forklaringer på specifikke ord. Herefter byder grupperne i plenum ind med, hvad de har fundet ud af, og underviseren noterer, så alle kan følge med på den store skærm.

Til sidst snakker de om indholdet i avisartiklen. Underviseren spørger bl.a., om kursisterne kan se, at avisartiklen har sammenhæng med nogle af de andre tekster, de har læst. Ja, svarer én. Hun fremhæver, at både avisartiklen og andre tekster handler om at have det svært og være psykisk sårbar. Underviseren siger ja, og flere af de andre kursister nikker.

”Da undervisningen på SOSU-uddannelserne i høj grad består af gruppearbejde, har det været et ønske fra SOSU H, at kursisterne bliver styrket i denne undervisningsform gennem *Klar til SOSU*. Det at arbejde i grupper kommer ikke bare af sig selv, når man ikke er vant til det, så det er nødvendigt at facilitere det, fx ved at sætte bordene i faste gruppeopstillinger,” siger underviseren. Det giver desuden kursisterne øvelse i, at de kan løse opgaver i fællesskab og være trygge ved det.

”Opgaven i dag om en hjemløs var god. Jeg kendte ikke til at være hjemløs i Danmark, fordi man hører, at Danmark er et lykkeligt land.

KURSIKT

Baseret på observationsnoter og interviews.

Sådan samarbejder KVUC og SOSU H om indsatsen

Klar til SOSU er et samarbejde mellem KVUC og SOSU H, hvor det indledende samarbejde om uddannelse af indsatsen foregik på et ledelsesniveau. Det handlede især om, hvad indsatsen skulle forberede kursisterne til for at kunne påbegynde en SOSU-uddannelse.

Sidenhen har samarbejdet primært foregået på et udførende niveau med undervisere og vejledere fra KVUC og en koordinator fra SOSU H. Samarbejdet har her især handlet om tilrettelæggelsen af brobygningsbesøgene på SOSU H. Både KVUC og SOSU H fremhæver, at det er vigtigt at få planlagt møderne i god tid og få dem fastlagt i institutionernes årshjul, da det er en forudsætning for at fremme en god udvikling af *Klar til SOSU*, som vil gavne både kursister og institutionerne.

Kursisterne får bedre forudsætninger for at komme i gang med en SOSU-uddannelse

Vejleder og underviser fra KVUC er enige om, at den tætte kontakt til kursisterne og sammenhængen mellem undervisningen og SOSU-uddannelserne er afgørende for, at kursisterne får styrket deres dansksproglige færdigheder og bliver klar til at starte på en af SOSU-uddannelserne.

Hvad har fungeret godt i indsatsen?

Vejleder hos KVUC:

”Noget af det allervigtigste er, at *Klar til SOSU* hjælper med at skabe afklaring. Så kursisterne forstår, hvad det indebærer at vælge en SOSU-uddannelse, både positivt og negativt.

Underviser hos KVUC:

”Sidst vi var ovre på SOSU H, talte jeg med nogle af undervisere, der sagde, at KVUC-kursisterne klarer sig godt på SOSU H. De oplever ikke et stort frafald derovre.

Rekrutteringskoordinator hos SOSU H:

”Kursisterne melder tilbage, at de får ny energi på besøgsdagene på SOSU H af at møde en borger, som på trods af udfordringer alligevel ser en mening og har vilje til at leve et godt liv. Så de bliver meget berørte af det møde, og samtidig er der nogle, hvor det lige giver dem det ekstra boost til at kæmpe sig igennem. For de vil jo gerne i gang også med at blive selvforsørgende.

Hvad vil I pege på har været den største udfordring for jer i forhold til indsatsen?

Vejleder hos KVUC:

”Mange har en usikkerhed, når de fx skal på optagelse.dk, hvor jeg nogle gange oplever, at en kursist siger: ”Så kan jeg også bare melde mig ind på VUC igen”. Nej, du skal bare lige over det der med at gå ind på optagelse.dk og søge. Det samme skete, når de skulle søge om ansættelse i Københavns Kommune. Alle de ting er ekstra svært, for så kommer der måske et langt brev, hvor der står en masse, man skal tage stilling til. Og der er det en hjælp for dem, at de kan sige til os: ”Hvad er det, der står her? Kan vi lige snakke om det?”

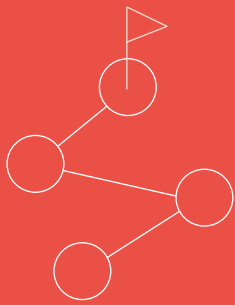
Uddannelsesleder hos KVUC:

”Det var en stor udfordring, at KVUC ikke kunne få den ønskede omfattende dispensation. Vi har så sidenhen arbejdet med at tone *Klar til SOSU* så meget som muligt. Og så skulle vi finde nogle undervisere, som kunne se fidusen og mulighederne i de nye læreplaner, der fulgte med.

Er I blevet inspireret til at prøve en lignende indsats?

Så tænk på:

- Brobygning skal prioriteres og planlægges, da besøgene er med til at konkretisere vejen til SOSU-uddannelserne for kursisterne.
- Ledelserne skal prioritere samarbejde mellem VUC'er og SOSU-skoler. Det kan kræve dispensation fra læreplanen for at tone undervisningen mod SOSU.
- Undervisere skal have indsigt i de arbejdsopgaver, som SOSU retter sig imod, for at kunne tone danskunder-
- visningen mod SOSU, og der skal være et velfungerende samarbejde mellem underviserne på VUC og underviserne på SOSU-skolen om indholdet i forløbet.
- Vejledning kan med fordel indgå som integreret del af forløbet, hvor vejledningen fra VUC og vejledningen fra SOSU-skolen samarbejder om opgaven.

REKRUTTERINGSINDSATS MED AMU
HOS SOSU ESBJERG OG SOSU MIDT- OG VESTJYLLAND

Karrierevej til SOSU

Kursister, der ikke har dansk som modersmål, får styrket deres dansksproglige færdigheder og SOSU-faglige kompetencer gennem AMU-kurser, samtidig med at de ansættes som ufaglærte i en kommune. Det motiverer kursisterne, fortæller både de involverede kommuner og SOSU-skoler.

Beskrivelse af indsatsen

Karrierevej til SOSU er et forløb til SOSU-uddannelserne, hvor kursister, der ikke har dansk som modersmål, gennem arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) får styrket deres dansksproglige færdigheder og SOSU-faglige forudsætninger for at kunne starte på og gennemføre en SOSU-uddannelse. I indsatsen er der fokus på at koble dansk-undervisning med SOSU-faglig undervisning. Derudover er kursisterne i praktik som SOSU-medarbejdere. Indsatsen er et samarbejde mellem SOSU-skolen og de lokale kommuner. Som en del af indsatsen ansættes kursisterne som ufaglærte hos den pågældende kommune med mulighed for at blive ansat som elev efterfølgende. Indsatsen er for kursisterne dermed en karrierevej til SOSU, hvor første skridt er forløbet, efterfulgt af SOSU-uddannelsen og på sigt et job.

”Noget, der har fungeret godt, er koblingen mellem praktik og danskundervisning. Vi har givet kursisterne nogle små observations-opgaver med ud i praktikken, hvor de skulle prøve at se på nogle bestemte hygiejnemål eller ergonomimål blandt borgerne. Når de kommer hjem, samler jeg lige op, og så har de selv fortalt om, hvordan det, de har set, matcher læringsmålene på AMU-kurserne. Det har virkelig givet mening for dem at tale om, så der har været sådan en helt særlig energi i det der med, at det er noget, de har været ude og opleve. En tydeligt sammenbinding mellem praktik og skole giver rigtig god mening.

UNDERVISER HOS SOSU MV

Karrierevej til SOSU er en samlet betegnelse for to indsats, der har fokus på at rekruttere til SOSU-uddannelserne gennem forløb. Hos Social- og Sundhedsskolen Esbjerg (SOSU Esbjerg) kaldes indsatsen *Work in Healthcare*, og hos Social- og Sundhedsskolen Midt- og Vestjylland (SOSU MV) kaldes indsatsen *Godt på vej til SOSU*. *Godt på vej til SOSU* er inspireret af *Work in Healthcare*, og af den grund vil indsatserne i det følgende blive behandlet som ét samlet koncept.

Om Karriereveje til SOSU

Formål

Indsatsen har til formål at bidrage til at dække behovet for arbejdskraft på SOSU-området ved at rekruttere og opkvalificere voksne, der ikke har dansk som modersmål, gennem AMU-forløb, så de kan påbegynde og gennemføre en SOSU-uddannelse.

Målgruppe

Indsatsen henvender sig til voksne, der ikke har dansk som modersmål. Det er hensigtsmæssigt, at kursisterne har gennemført trin 2 på FVU-dansk eller modul 2.3 på danskuddannelsen, men ikke nødvendigvis en forudsætning for at deltage i indsatsen.

Uddannelsesforløbet

Indsatsen varer et halvt år på fuld tid og er tilrettelagt med fire skoleperioder og to praktikperioder. Skoleperioderne består dels af undervisning i Dansk som andetsprog for flygtninge/indvandrere, basis, og dels af undervisning i branchefag inden for SOSU. I praktikugerne følges kursisterne af en medarbejder fra praktikstedet. Kursisterne ansættes som ufaglærte af kommunen under hele forløbet.

Fem elementer kendetegner indsatsen

1

AMU anvendes som vej til SOSU-uddannelserne

I indsatsen anvendes AMU som forforløb til SOSU-uddannelserne. Undervisningen består af Dansk som andetsprog for flygtninge/indvandrere, basis, og SOSU-faglige kurser, fx 'Generel hygiejne i socialt og pædagogisk arbejde' og 'Introduktion til et brancheområde (flygtninge/indvandrere)'. Formålet er at mindske sproglige barrierer hos den store andel af kursister, der ikke har dansk som modersmål, og som er potentielle elever til SOSU-uddannelserne.

Fordelen ved at anvende AMU i indsatser som denne er, at den branchespecifikke SOSU-undervisning kan give faglig viden og indsigt i fagudtryk, mens den danskfaglige undervisning kan give bedre forudsætninger for at mestre det kommunikative i SOSU-faget og understøtte forståelsen af den faglige viden. Derudover giver AMU mulighed for økonomisk refusion i form af VEU-godtgørelse hos kommunerne i den tid, som kursisterne er på SOSU-skolen. Skolerne fremhæver derudover, at AMU-kurset Dansk som andetsprog for F/I, basis, er fleksibelt i forhold til forlængelse af varighed og tilpasning af fagligt indhold, herunder niveau og SOSU-relevans.

Underviserne på forforløbet er dansk som andetsprogsundervisere samt undervisere med sundhedsfaglige baggrunde, som dækker hhv. den dansk- og SOSU-faglige undervisning. Det er væsentligt, at alle undervisere har viden om didaktiske forhold til undervisning af kursister, der ikke har dansk som modersmål, for at kunne støtte kursisterne bedst muligt.

2

Der er en klar organisering af samarbejdet om indsatsen

SOSU-skolerne samarbejder med de lokale kommuner (arbejdsgivere) om indsatsen, og der er en klar organisering af det samarbejde, hvor der er nedsat en arbejdsgruppe for alle samarbejdspartnere og tovholdere for indsatsen. Udviklingen af indsatsen sker i dette samarbejde, og her er det vigtigt, at alle parter kan se en gevinst i samarbejdet.

For hvert forløb afholdes der møder, hvor de pågældende kommuner og SOSU-skolen drøfter forventninger og behov i forbindelse med indsatsen. Både SOSU-skolerne og kommunerne har etableret en række funktioner med ansvar for bestemte dele af indsatsen, fx koordinatore, tovholdere og vejledere, og har på forhånd klarlagt, hvilke kompetencer hver skal besidde. Dette understøtter driften og udviklingen af indsatsen.

3

Kursisternes motivation for deltagelse styrkes gennem løn og jobsikkerhed

En vigtig del af indsatsen er, at kursisterne ansættes som ufraglærte af kommunerne under hele forløbet, og at kursisterne får mulighed for at få en uddannelsesaftale efter forløbet, dvs. en ansættelse som SOSU-elev i kommunen, når de starter på uddannelsen. Forud for opstart af et forforløb bliver interesserede borgere inviteret til et informationsmøde, hvor de både hører om indsatsen og om, hvordan de kan ansøge om at blive ansat som ufraglært og starte på forforløbet. Kommunerne slår efterfølgende stillingen op, som borgerne kan søge.

At kursisterne får løn under indsatsen, og at der er stor jobsikkerhed, efter de har gennemført SOSU-uddannelsen, er afgørende for kursisternes valg og motivation for at deltage.

Koblingen mellem dansk, SOSU-faglig undervisning og praktik motiverer kursisterne

Indsatsen består ud over dansk og SOSU-faglig undervisning af to praktikperioder, hvor kursisterne er ude på et plejehjem, og følger en medarbejder. Observationer og erfaringer fra praktikken bruges i undervisningen i den efterfølgende skoleperiode. Undervisning og praktik er gensidigt afhængige og sideløbende dele af indsatsen, hvor læring i den ene del forudsættes af den anden del. Koblingen mellem dansk og SOSU-faglig undervisning samt praktik er relevant og motiverende for kursisterne. De får styrket deres dansksproglige færdigheder samtidig med, at de opbygger en SOSU-faglig viden. Begge SOSU-skoler samt kommuner oplever, at denne kombination i høj grad formår at klæde kursisterne på til at kunne starte på og gennemføre SOSU-uddannelsen samt indgå i praksis.

På skolen har underviserne erfaringer med at undervise kursister, som ikke har dansk som modersmål, men når kursisterne er i praktik, kan der være både en sproglig barriere og en anden kulturel forståelse, som personalet ikke har erfaringer med at håndtere. I nogle kommuner tilbydes personalet derfor et AMU-kursus i interkulturel kompetence i jobudøvelsen med henblik på at klæde dem på til at kunne tage bedst imod kursisterne i deres praktikperioder.

Kursisterne støttes i overgangen til Grundforløb 2 (GF2)

Ved afslutning af indsatsen foretages en realkompetencevurdering med henblik på at påbegynde GF2 på en af SOSU-uddannelserne. Kursisternes ansættelseskontrakt som ufaglærte bliver efter forløbet konverteret til en uddannelsesaftale, såfremt det vurderes, at de er klar til at starte. Underviserne hos begge SOSU-skoler fremhæver, at kursisternes deltagelse i indsatsen er med til at gøre overgangen til GF2 lettere. Både fordi kursisterne allerede har opbygget en SOSU-faglig viden, de har fået styrket deres dansksproglige færdigheder, og er de blevet mere vant i den danske skolekontekst.

Hos SOSU MV har de fokus på at skabe den gode overgang fra forløbet til GF2, og derfor følger nogle af underviserne fra indsatsen kursisterne i starten af GF2, og kursisterne møder allerede under indsatsen nye undervisere og elever fra GF2. Derudover understøtter og giver underviserne på forløbet sparring til GF-underviserne med hensyn til dansk som andersprog. Dette kan fx være i forhold til at stilladsere tekster og generel andetsprogsdidaktik.

Gratis for alle voksne at deltage i AMU-kurser inden for SOSU-området

Med den ny aftale om flere social- og sundhedsmedarbejdere er lovgivningen blevet ændret, så det fremover bliver gratis for voksne med uddannelser over faglært niveau at deltage i AMU-kurser inden for SOSU-området. Dette kan have positiv betydning for rekrutteringen til indsatser som denne.

Både SOSU-skoler og kommuner oplevede, at en stor gruppe borgere med videregående uddannelse fra deres hjemland er engagerede, og at de med stor sandsynlighed kunne blive kvalificerede SOSU-medarbejdere gennem denne indsats.

Ind i undervisningen hos *Work in Healthcare*: Kursisterne gør fremskrift i et trygt læringsmiljø

Dyrehavens smattede stier er måske ikke det første sted, man ville kigge efter SOSU Esbjergs kursister fra *Work in Healthcare*. Men det er bl.a. her, holdet går tur sammen med deres underviser for at få øvet det danske sprog i en uformel kontekst, hvor det ikke handler om fagudtryk eller danske digtere, men derimod om at tale sammen, konversere og bruge hverdagens udtryk på måder, så man kan forstå hinanden. Og det virker, siger underviseren fra SOSU Esbjerg. Hvis relationerne på holdet kursisterne imellem og mellem underviseren og kursisterne er i orden, så kan de meget bedre række hånden ud og op og prøve sig frem i den undervisning, der venter tilbage på skolen. Fokus er på sproghandlinger og dialoger, der minder om virkeligheden, og som kan genkendes fra den praktik, som kursisterne i løbet af indsatsen deltager i, og som de kan bruge som reference i klasserummet også senere.

”Det har virket at springe nogle af de helt basale sprogtematikker over og i stedet gå direkte på det sprog, der tales blandt borgere og kolleger. Det har gjort kursisterne klar til praktikken og gør, at de oplever undervisningen som mere relevant, siger underviseren.

Kursisterne er enige. Flere fortæller, at de oplever sammenhold og et fælles grundlag at træne deres sprog på:

”Det er meget godt, fordi vi alle er udlændinge. Så vi har en dag med dansk og en dag med SOSU-fag, og det hjælper os meget til at lære nye ord og det SOSU-faglige. Underviserne bruger også forskellige måder til at hjælpe os. Og når vi kommer til praktikstederne, så kan de også høre på os, at vi har lært noget.

Forløbet giver mulighed for at lære og bruge sproget på mange måder. Og det kan være afgørende for, om kursisterne oplever, at de er klar til arbejdsmarkedet bagefter:

”Vi har fået en chance for at lære dansk, snakke dansk, forstå dansk og bruge det danske sprog i vores liv og få et stabilt arbejde bagefter,” lyder det fra en kursist hos SOSU Esbjerg.

Baseret på observationsnoter og interviews.

” Projektet har givet mig en stor chance for min fremtid, fordi jeg gerne vil blive i Danmark hele mit liv, så det er vigtigt for mig, at jeg har en uddannelse, og at jeg er en del af det danske arbejdsmarked.

KURSIST HOS SOSU ESBJERG

” Jeg har lært mere dansk her på seks måneder end på de sidste fire år.

KURSIST HOS SOSU MV

Sådan samarbejder SOSU-skolerne med kommuner om indsatsen

Samarbejdet mellem SOSU-skolerne og kommunerne er en vigtig del af indsatsen og en forudsætning for, at indsatsen lykkes, hvor skolerne og kommunerne har klare funktioner i forhold til arbejdsopgaver og -fordeling.

Hos SOSU Esbjerg har de:

Koordinator, som har det overordnede ansvar for indsatsen, herunder planlægning af opstart af forløbene i samarbejde med kommunerne.

Tovholder, der står for den praktiske planlægning af indsatsen, herunder undervisningens tilrettelæggelse samt emner i undervisningen. Tovholderen er ansvarlig for evaluering og opfølgning på indsatsen undervejs. Endeligt er det tovholderen, der har kommunikationen med de samarbejdende kommuner under forløbene. Tovholderfunktionen varetages af undervisere.

Hos SOSU MV har de:

Arbejdsmarkedskonsulent, som er kontaktperson til kommunerne og samarbejder med dem i forhold til rekruttering til og markedsføring af indsatsen. Derudover har arbejdsmarkedskonsulenten en tovholderfunktion på SOSU-skolen i forhold til planlægning af forløbene.

Kommunerne

Den interne organisering hos kommunerne ser ikke nødvendigvis ens ud hos alle. Kommunerne's opgaver vedrørende indsatsen indbefatter rekrutteringen af kursister, herunder ansættelsessamtaler. Desuden er der i alle kommuner en tovholder, der sidder med i arbejdsgruppen og er ansvarlig for kursisternes praktikforløb, herunder vejledning, og at de medarbejdere, der skal være kontaktpersoner til kursisterne, er klædt på til denne opgave. I nogle kommuner er der mentorer på praktikstederne, som støtter kursisterne gennem hele SOSU-uddannelsen.

Vi har fået flere, der uddanner sig til SOSU-medarbejdere

Mange af kursisterne starter på en SOSU-uddannelse efter forforløbet. Samtidig er der et meget lille frafald blandt forløbets kursister, når de er startet på uddannelserne, lyder det fra Varde Kommune.

Hvad har fungeret godt i indsatsen?

Leder hos SOSU Esbjerg:

”Indsatsen har været en succes. Fx påbegyndte 127 kursister forforløbet *Work in Healthcare*, og kun to har valgt at stoppe – og primært af andre årsager end noget, der er rettet mod indsatsen.

Undervisere hos SOSU Esbjerg:

”Indsatsen bidrager til, at flere overgår til Grundforløb 2 og dermed, at flere uddanner sig til social- og sundhedsassistenter og -hjælpere. Derudover får kursisterne de kompetencer, som praksis kræver. Kursisterne blomstrer virkelig. De står med en uddannelse senere, det er jeg helt sikker på.

Leder af uddannelsesafdelingen hos Varde Kommune:

”Vi får nogle meget kvalificerede medarbejdere uddannet til SOSU-assistenter og -hjælpere. Indsatsen lever til fulde op til vores forventninger. Frafaldet er så lavt. Det er næsten et ubetydeligt frafald.

Hvad vil I pege på har været den største udfordring for jer i forhold til indsatsen?

Leder hos SOSU Esbjerg:

”Jeg vil sige, at økonomi fylder rigtig meget i kommunerne, så at finde nogle modeller, som er økonomisk bæredygtige også for den enkelte kommune, har været en udfordring.

Leder af uddannelsesafdelingen hos Varde Kommune:

”Når kursisterne er i praktik i denne indsats, sker oplæringen hos personalet på plejehjem og i hjemmeplejen. Sideløbende følger vore fuldtidsvejledere kursisterne og sikrer, at de kommer omkring målene for praktikken, samtidig med at de følger kursisternes trivsel og parathed til at starte på GF2. I denne indsats er det blevet tydeligt for mig, hvor meget det kræver af personalet at have kolleger, der har svært ved sproget. Det er en større opgave, end jeg lige havde forestillet mig.

Gode overgange mellem forforløb og SOSU-uddannelse skaber tryghed

Den tætte kobling mellem forforløb og SOSU-uddannelserne og trygheden i, at underviserne går igen, er med til at skabe gode overgange for kursisterne, lyder det fra underviser på SOSU MV.

Hvad har fungeret godt i indsatsen?

Underviser hos SOSU MV:

”For mig at se er det de glidende overgange og trygheden. Når kursisterne fra indsatsen fortsætter på SOSU-uddannelserne, følger der en underviser med, de kender, og vi følger op for at høre, hvordan det går. Om de kan følge med i undervisningen og den slags. Vi prøver at praktisere, at vi er der de første par uger, eller kommer ind en gang om ugen for at vise, at vi stadig er der. Mange af kursisterne refererer til, at de bruger materialet fra indsatsen på uddannelserne, og at de bruger det meget. Det var ret slående. Så tænker jeg, at der er et eller andet, der har virket der.

Arbejdsmarkedskonsulent hos SOSU MV:

”Jeg tror bare, at indsatsen er den helt rigtige løsning på rekrutteringsudfordringen på SOSU-området, og det har været det rigtige tidspunkt, hvor der har været et stort behov blandt kommuner. Derudover har der været en økonomisk velvillighed fra kommunernes side af til at forsøge at investere i at få flere uddannet, fordi man godt kan se, at det er en brændende platform og et politisk fokus i mange år.

Rekrutteringskonsulent hos Herning Kommune:

”Ligesom i uddannelserne, hvor praktik og skole går hånd i hånd, så kan vi jo ikke det her selv nogen af os. Skolerne og kommunerne er hinandens forudsætninger. Vi er plat og krone.

Hvad vil I pege på har været den største udfordring for jer i forhold til indsatsen?

Leder hos SOSU MV:

”Vi er lykkedes med at samarbejde godt med nogle kommuner. Andre har ikke villet være med, og nogle har tidligere været med, men har simpelthen valgt ikke at sætte penge af til det i denne her omgang. Men de er ikke afvisende for, at de vender tilbage. Indsatsen er afhængig af kommunens behov for at rekruttere SOSU-medarbejdere. Ikke alle kommuner har samme behov for at rekruttere til SOSU, og hvis de ikke har det, er det ikke nødvendigvis en gevinst eller mening med at være med i sådan en indsats. Der er heller ikke nødvendigvis en lige så høj andel af borgere med anden etnisk baggrund. Så der er nogle geografiske forskelle mellem kommunerne.

Rekrutteringskonsulent hos Herning Kommune:

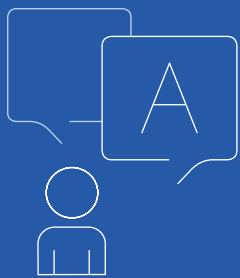
”Det mest hæmmende er kommunernes økonomi i forhold til at kunne ansætte kursisterne som ufaglærte under forforløbet.

Er I blevet inspireret til at prøve en lignende indsats?

Så tænk på:

- De danskfaglige undervisere på SOSU-skolen skal have kompetencer inden for andetsprogsundervisning, og både de danskfaglige og sundhedsfaglige undervisere skal have kendskab til andetsprogsdidaktik.
- Undervisning og praktik skal ses som to afhængige og sideløbende dele af indsatsen, hvor læring i den ene del forudsættes af den anden del.
- Personale på praktikstederne skal være forberedte, når kursisterne kommer i praktik særligt i forhold til sproglige og kulturelle barrierer.
- Kommune og SOSU-skole skal være ligeværdige partnere i indsatsen.
- Kommunen skal kunne se en gevinst i at ansætte kursisterne som ufaglærte under indsatsen og eventuelt efterfølgende som SOSU-elev.

GENNEMFØRSELSINDSATS MED FVU-DANSK HOS TH. LANGS HF & VUC

Styrket dansk

i oplæringen

Ved at gøre FVU-dansk til en del af SOSU-elevernes oplæring styrkes både den SOSU-faglige og den dansksproglige læring. Kursisterne får et læringsrum, hvor de kan bruge konkrete udfordringer fra gårsdagens borgerbesøg som udgangspunkt for fælles refleksioner, både med de andre elever og VUC-underviseren.

Beskrivelse af indsatsen

Styrket dansk i oplæringen hos TH. LANGS HF & VUC består af forberedende voksenundervisning i dansk (FVU-dansk) til elever, der ikke har dansk som modersmål, og som har behov for at få styrket deres dansksproglige færdigheder. Formålet er at støtte eleverne i at gennemføre deres SOSU-uddannelse. Undervisningen ligger i oplæringen, hvor eleverne én dag hver anden uge har danskundervisning i stedet for at være i oplæring, dvs. at undervisningen indgår i elevernes ordinære oplæringstid. Indsatsen er et samarbejde mellem TH. LANGS HF og VUC, SOSU Østjylland og fem lokale kommuner, som har givet tilladelse til, at eleverne kan deltage i undervisningen i oplæringstiden. At undervisning ligger i oplæringen, har betydning for elevernes motivation for at deltage i undervisningen og gør det muligt at forbinde oplevelser fra oplæringen med danskundervisningen – og omvendt at afprøve og anvende det, de lærer i undervisningen, i oplæringen.

” Kommunerne skal også kunne se idéen i at styrke elevernes dansksproglige færdigheder. Vi vil gerne gøre vores for, at der også er nogle, der kan passe os, når vi er gamle – at vi sikrer velfærden. Men vi bliver nødt til at tænke det som nogle tværfaglige samarbejder mellem kommunerne, SOSU-skolen og VUC.

STUDIESTØTTECHEF HOS TH. LANGS HF & VUC

Om Styrket dansk i oplæring

Formål

Formålet med indsatsen er at styrke de dansksproglige færdigheder hos elever, der ikke har dansk som modersmål, gennem FVU-dansk, med henblik på at de kan gennemføre SOSU-uddannelserne.

Målgruppe

Indsatsen henvender sig til hovedforløbs elever på SOSU-uddannelserne hos SOSU Østjylland, som ikke har dansk som modersmål, og som har behov for at få styrket deres dansksproglige færdigheder. SOSU Østjylland screener alle deres SOSU-elever, og de, som er i målgruppen for FVU og ønsker at deltage, optages på TH. LANGS HF & VUC.

Uddannelsesforløbet

Indsatsen består af FVU-dansk i oplæringsperioden, hvor eleverne deltager i undervisning seks timer en dag hver anden uge. Undervisningen er del af deres ordinære oplæringstid. Undervisningen foregår på to hold: et hold for SOSU-hjælpeelever (SSH) og et hold for SOSU-assistentelever (SSA). Formålet med dette er at tilpasse undervisningen til elevernes forskellige faglige niveauer og behov.

Fire elementer kendetegner indsatsen

1

FVU-dansk anvendes til at øge gennemførelse på SOSU-uddannelserne

I indsatsen anvendes FVU-dansk til at styrke kursisternes dansksproglige færdigheder med fokus på ordforråd og udtryk, kursisterne møder under deres SOSU-uddannelse. FVU-dansk giver mulighed for fleksibilitet i forhold til tilrettelæggelsen af undervisning og i forhold til at tone danskundervisningen mod SOSU. Som del af undervisningen er der ikke kun fokus på dansksproglige færdigheder og sprogstøtte, men også på, at kursisterne får viden om fx dansk kultur. Derudover er FVU relative korte undervisningsforløb, hvor hvert trin er på 30-60 timer, hvilket kan have betydning for kommunernes opbakning til indsatsen. Forløbet afsluttes som udgangspunkt ikke med en trinprøve. Dog har kursisterne mulighed for dette, hvis det ønskes.

2

Indsatsen foregår i oplæringsperioder og i den ordinære oplæringstid

Helt centralt for indsatsen er, at undervisningen foregår i kursisternes oplæringsperioder og i den ordinære oplæringstid gennem hele deres uddannelse. Den tætte forbindelse mellem FVU og oplæringen er med til at skabe transfer for kursisterne. De udtryk, vendinger og talemåder, som kursisterne lærer i undervisningen, kan de bringe i spil ude i oplæringen – og omvendt kan de tage de sproglige udfordringer, som de oplever i oplæringen, med ind i undervisningen og herigennem få den nødvendige sprogstøtte. Samtidig får de mulighed for at mødes med de andre kursister og dele erfaringer og udfordringer i oplæringen.

Underviserne på TH. LANGS HF & VUC fremhæver denne tætte forbindelse mellem oplæring og undervisning som motiverende for kursisterne, fordi undervisningen gøres vedkommende og rammer kursisterne midt i noget, der er relevant og nødvendigt.

3

Underviserne toner undervisningen mod SOSU ved at inddrage kursisterne

En vigtig del af indsatsen er, at undervisningens indhold er tonet mod en SOSU-kontekst, og der er derfor en rød tråd mellem kursisternes igangværende SOSU-uddannelse, oplæring og deltagelse i indsatsen. Eksempelvis arbejder de i undervisningen med SOSU-fagligt ordforråd, cases, dokumentation og andre opgaver og materialer, der er rettet mod en SOSU-kontekst, men som samtidig styrker

” På SOSU-skolen er klasserne meget større, så det er ikke så nemt, når man laver en fejl. Der har jeg ikke så nemt ved at sige noget, men her er det bare en hyggelig gruppe, hvor man accepterer hinandens forskelligheder, og vi hjælper hinanden. Det er ikke så rart, når danskerne kigger på dig og tænker: ”Ved du ikke det?”

KURSIST

de dansksproglige færdigheder hos kursisterne. Derudover er der også et element af dansk kulturforståelse, som ifølge underviseren er vigtigt for kursisterne at have viden om og indsigt i, når de skal omgås borgerne.

Undervisningen foregår på to hold: et hold for SOSU-hjælperelever (SSH) og et hold for SOSU-assistentelever (SSA). Formålet med dette er at tone og målrette undervisningen til kursisters forskellige faglige niveauer og behov. Fx har SSH-eleverne ofte behov for at styrke deres ordforråd, mens SSA-eleverne har mere behov for at styrke deres skriftlige færdigheder, fordi dokumentation er en større del af deres arbejdsopgaver.

4

Undervisningen foregår på VUC

Selvom undervisningen ligger i oplæringsperioderne, foregår den på TH. LANGS HF & VUC, hvor underviserne er FVU-lærere med stor erfaring med dansk som andetsprog, men ikke har SOSU-faglig viden, og derfor ikke kan hjælpe kursisterne med den del. Styrken ved, at undervisningen foregår på VUC med danskundervisere, er, at det giver en god dynamik og ligeværdig relation, hvor underviserne bliver dansksproglige eksperter og kursisterne SOSU-faglige eksperter.

Samtidig får kursisterne hos Th. Langs HF & VUC mulighed for at fokusere på det dansksproglige og kan blive støttet af undervisere, som har specifikke kompetencer inden for det almene område. Indsatsen danner altså ramme for, at kursisterne kan træne deres dansksproglige færdigheder sammen med andre kursister, der heller ikke har dansk som modersmål.

Ind i undervisningen hos *Styrket dansk i oplæringen*: Kursister og underviser bliver sammen klogere på danske ord og udtryk

"I dag er det Oles fødselsdag, hurra, hurra, hurra." Tonerne fra den fødselsdagssang, de fleste børn og voksne kender, lyder muntert gennem den åbne dør i et lokale på TH. LANGS HF & VUC. Her mødes en række SOSU-elever hver 14. dag for at styrke deres mundtlige og skriftlige dansksproglige færdigheder. Underviseren fortæller, at flere af kursisterne har efterspurgt at synge netop den fødselsdagssang, fordi mange af de borgere, de besøger, også kender den.

Undervisningen er målrettet kursister, som ikke har dansk som modersmål, og blandt dem er der et par stykker, som har spurgt om de kunne synge fødselsdagssangen højt. Og underviseren er hurtig til at gribe det, som kursisterne bringer med ind i undervisningen, fordi det har undret dem i deres oplæring. Ofte er det dog noget, der er lidt mere SOSU-fagligt end fødselsdage, der tales om i undervisningen. Det kunne eksempelvis være, hvordan man bedst kan sige til fru Jensen, at nu skal hun vende sig rundt, på en pæn måde. Men som en af kursisterne fortæller, giver det også mening at lære fødselsdagssange:

”I dag har vi fx lært danske fødselsdagssange, og at man får brev fra Dronning Margrethe, når man fylder 100. Så kan vi snakke med menneskene, når vi kommer ud på plejehjemmene. FVU giver meget mening, også fordi vi har grammatik, kultur og sprog.

Et af temaerne i dag er fysisk og psykisk smerte. Engagementet på holdet er tydeligt, især når de diskuterer de SOSU-faglige termer. En kursist undrer sig over, hvad ”ondt i livet” betyder. Det er bare én i rækken af de danske udtryk og talemåder, der bliver centrum for grammatiske øvelser og diktat.

I dag er det en bestemt slags bandage en af eleverne er stødt på hos en borger, og spørger, hvad hedder.

Underviseren ved det ikke. Så gruppen af kursister kaster sig over opgaven og finder frem til, at der er tale om ”syntetisk vat”. Forståelsen for nogle af de udtryk og fraser,

som kursisterne møder blandt borgerne, har stor betydning for deres oplevelse af at slå til i arbejdet som SOSU, lyder det. Som underviseren siger til eleverne:

”I er de faglige eksperter. Jeg er bare hende, der kan hjælpe jer med sproget

”Så kan det være, vi borer lidt i, hvordan man staver til det,” siger hun bagefter og griner. Nogle gange tager undervisningen udgangspunkt i et problem, fx om det hedder ”og” eller ”at”. Så finder underviseren opgaver, som ikke har med SOSU at gøre. Andre gange er udgangspunktet en artikel, der har noget med SOSU-faget at gøre, og så udarbejder underviseren FVU-opgaver ud fra teksten. Det kan fx være opgaver om ordforråd, grammatik, syntaks eller diktat.

Baseret på observationsnoter og interviews.

” Vi har også arbejdet med sproglige vendinger som fx ’den skarpeste kniv i skuffen’, som er gode at kunne bruge over for plejehjemsbeboerne.

KURSIST

” På SOSU-skolen mangler jeg kommunikation, men her træner man almindelig kommunikation og almindelige fraser.

KURSIST

Sådan samarbejder TH. LANGS HF & VUC og SOSU Østjylland om indsatsen

Samarbejdet mellem TH. LANGS HF & VUC og SOSU Østjylland er en vigtig del af indsatsen og en forudsætning for, at indsatsen lykkes. Som del af samarbejdet afholder de hvert halve år møder, hvor der drøftes nye tiltag og behov. Dette er ofte af praktisk karakter, men underviserne på TH. LANGS HF & VUC kan også sparre med underviserne fra SOSU Østjylland om indhold i undervisningen.

Derudover er det SOSU Østjylland, som præsenterer SOSU-eleverne for indsatsen og muligheden, når de starter på hovedforløbet, mens TH. LANGS HF & VUC optager de elever, som er vurderet inden for målgruppen, og som er interesserede i at deltage. Hos begge institutioner er samarbejdet organiseret med personer, som er ansvarlige for indsatsen.

Hos TH. LANGS HF & VUC har de:

Studiestøttechefen, som har ansvaret for indsatsen og samarbejdet med SOSU Østjylland.

En administrativ medarbejder, som står for planlægning og koordinering med de samarbejdende kommuner, så deltagelse i indsatsen passer ind i den enkelte kursists oplærings- og uddannelsesforløb.

Hos SOSU Østjylland har de:

En koordinator, som er ansvarlig for indsatsen og samarbejdet med TH. LANGS HF & VUC. Koordinatoren afholder samtaler og gennemfører screeninger. De elever, som vurderes at være inden for målgruppen for indsatsen, tilbydes at deltage.

Ved at arbejde med det, som kursisterne er udfordrede på i oplæringen, får vi styrket deres dansksproglige færdigheder

I undervisningen er der fokuseret på det, kursisterne kan omsætte næste dag og bruge med det samme i oplæringen, og det er med til at styrke deres dansksproglige færdigheder og motivere dem til undervisningen, lyder det fra TH. LANGS HF & VUC og SOSU Østjylland.

Hvad har fungeret godt i indsatsen?

Studiestøttechef hos TH. LANGS HF & VUC:

”At undervisningen giver mening for kursisterne. Det, vi kan give dem, kan de omsætte næste dag og bruge med det samme. De skal ikke først til en eksamen. Vi laver jo ikke trinprøver på disse hold; vi arbejder ikke ”teaching to the test”. Vi arbejder med fokus på det, de er udfordret på. Og så kan det godt være, at vi løfter nogle af dem et trin, men det er ikke det, der er fokus.

Underviser hos TH. LANGS HF & VUC:

”At undervisningen ligger i oplæringsperioden, hvor der er behov for danskundervisning, og at det kun foregår en del af året, styrker deltagelsen. Jeg tror, det giver god mening, at vi er skole, når de er i oplæring, og at SOSU-skolen er skole i den periode, de går der. Det fungerer godt, at de går ud ad døren og ind på oplæringsstedet næste morgen, hvor de har brug for det, de har lært hos os. Samtidig er det godt, at det er vedkommende for kursisternes hverdag, og at der er en god og tryk stemning, når man er til undervisning, så man både kan lykkes og mislykkes uden at opleve det store nederlag.

Koordinator hos SOSU Østjylland:

”Eleverne har virkelig lyst til danskundervisningen, både fordi de har et brændende ønske om at blive dygtigere til dansk, og så også fordi det er en kærtkommen mulighed for en gang hver fjortende dag lige at møde nogle af sine holdkammerater og få vendt stort og småt om, hvad der kan være svært, når de er ude i oplæringen.

Hvad vil I pege på har været den største udfordring for jer i forhold til indsatsen?

Studiestøttechef hos TH. LANGS HF & VUC:

”Vores økonomi er hele tiden en udfordring. Vi skal hele tiden tilpasses og være omstillingsparate. Det kræver meget opfølgende og opsøgende arbejde.

Underviser hos TH. LANGS HF & VUC:

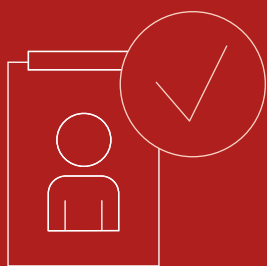
”Man kunne godt ønske sig, at vi mødtes hver uge, fordi det så ville være lettere at huske ting, de har lært i danskundervisningen sidste gang. Men jeg tror ikke, det er realistisk i forhold til oplæringsstederne, og hvor meget kursisterne kan være væk i oplæringsperioden.

Er I blevet inspireret til at prøve en lignende indsats?

Så tænk på:

- Når undervisningen ligger i den ordinære oplæringstid, motiverer det kursisterne til at deltage.
- Kommuner skal være indstillede på, at kursisterne en dag hver anden uge modtager danskundervisning i stedet for at deltage i oplæringen.
- Underviserne skal have kompetencer inden for andetsprogsdidaktik.
- Der skal være en tydelig kobling mellem det dansksproglige og SOSU-faglige gennem toning af undervisningen.
- VUC'er, SOSU-skoler og kommuner skal prioritere samarbejdet, og der skal være en klar organisering og fordeling af arbejdsopgaver.

OPKVALIFICERINGSINDSATS MED FVU HOS VUC STORSTRØM

Styrket skriftlighed og dokumentation

Indsatsen *Styrket skriftlighed og dokumentation* for alle social- og sundhedsmedarbejdere i Lolland Kommune øger medarbejdernes dansksproglige færdigheder og selvtillid, når det kommer til at dokumentere. Begge dele er vigtige for, at indsatsen bliver en succes, lyder det fra samarbejdspartnerne VUC Storstrøm og Lolland Kommune.

Beskrivelse af indsatsen

Styrket skriftlighed og dokumentation er en opkvalificeringsindsats af alle social- og sundhedsmedarbejdere i Lolland Kommune, hvor medarbejdere i målgruppen gennem forberedende voksenundervisning (FVU) opkvalificerer deres dansk med særligt fokus på dokumentationsdansk. Mens efteruddannelse i dansk kan være forbundet med tabuer, er dokumentation en vigtig del af medarbejdernes arbejde, som det ikke på samme måde er tabubelagt ikke at være god til. Derfor er danskundervisningen tæt koblet til medarbejdernes arbejde og tonet mod SOSU-faget. I udgangspunktet er trinprøven på FVU ikke en del af indsatsen, men medarbejderne kan vælge at tage prøven, hvis de har lyst. Både kompetenceafklaringen og undervisningen er obligatorisk og en del af medarbejdernes arbejdstid. Indsatsen er et samarbejde mellem VUC Storstrøm, Lolland Kommune og KL's opsøgende indsats og projektet 'Bedre til ord, tal og it'.

🗨️ Baggrunden for indsatsen har været at styrke dokumentationen, da det er så stor en del af SOSU-medarbejdernes job i dag. Der er mange, der har svært ved det, eller som er utrygge ved det, hvilket enten betyder, at man vælger ikke at dokumentere, hvilket er problematisk, og ellers undgår det lidt og bytter med en kollega: "Laver du dokumentationen, så tager jeg lige fru Hansen". Og så bliver det ikke hverken rettidigt eller selvobserveret dokumentation.

UDVIKLINGSKONSULENT OG TOVHOLDER FOR INDSATSEN
HOS LOLLAND KOMMUNE

Om Styrket skriftlighed og dokumentation

Formål

Formålet med indsatsen er at styrke social- og sundhedsmedarbejdernes skriftlige kompetencer og at styrke og ensrette dokumentationen i Lolland Kommune gennem FVU-dansk.

Målgruppe

Målgruppen for indsatsen er alle social- og sundhedsmedarbejderne i ældre- og sundhedsplejen i Lolland Kommune, og både medarbejdere med og uden dansk som modersmål.

Som en del af indsatsen kompetenceafklares alle medarbejdere gennem screening, med hensyn til om de er i målgruppen for FVU. Indsatsen omfatter ca. 650 medarbejdere, hvor medarbejdere i målgruppen for FVU deltager i FVU, mens medarbejdere, der ikke er i målgruppen for FVU, deltager i et internt dokumentationskursus. På den måde deltager alle medarbejdere uanset dansk-kompetencer i undervisning om dokumentation.

Uddannelsesforløbet

Styrket skriftlighed og dokumentation tager afsæt i FVU-dansk og er et forløb på 3-4 måneder af 4,5 timers undervisning om ugen. Indsatsen består af fire runder om året, hvor der er ca. fire FVU-hold pr. runde – heraf et hold med medarbejdere, som ikke har dansk som modersmål, og tre hold med medarbejdere, som har dansk som modersmål. For de tre hold med medarbejdere med dansk som modersmål er trin 1 og 2 i udgangspunkt sammenlæste, mens trin 3 og trin 4 i udgangspunkt er rene hold.

Fem elementer kendetegner indsatsen

1

FVU-dansk bruges til opkvalificering

Indsatsen med at styrke SOSU-medarbejdernes dokumentation sker gennem FVU-dansk. Fordelen ved at anvende FVU i indsatser som denne er, at FVU er mere målrettet og afgrænset i forhold til de voksnes behov for at styrke specifikke færdigheder, og at undervisningen er særligt tilrettelagt voksne, hvor emnerne hentes fra de voksnes dagligdag. Inden for rammerne af FVU kan indholdet i undervisningen dermed specifikt målrettes kommunens behov og ønsker, fx at styrke medarbejdernes dokumentation. Derudover er FVU relativt korte undervisningsforløb, hvor hvert trin er på 30-60 timer, hvilket gør det nemmere for kommunen at få planlægning og vagtplaner til at gå op.

2

Italesættelsen nedbryder tabuer og negative skoleerfaringer

På VUC Storstrøm er en vigtig del af indsatsen, hvordan screeningen og undervisningen italesættes over for kursisterne. Undervisningen italesættes ikke som FVU-dansk, men som dokumentationsdansk, mens screeningen italesættes som kompetenceafklaring. Både danskundervisning og screening kan for mange voksne være forbundet med dårlige skoleerfaringer og tabu. Derfor er der i indsatsen fokus på det, kursisterne og kommunen opnår ved at deltage i undervisningen – nemlig styrket dokumentation.

Italesættelsen er især relevant i forhold til at motivere målgruppen af kursister med dansk som modersmål og kursister, som har en erhvervsuddannelse, idet undervisningen har paralleller til deres konkrete arbejde og ikke har fokus på det, de burde have lært tidligere.

Ambassadører inddrages i indsatsen for at aftabuisere undervisningen og motivere medarbejderne

I indsatsen spiller tillidsrepræsentanter (TR) og arbejdsmiljørepræsentanter (AMR) en vigtig rolle i forhold til at aftabuisere danskundervisningen og motivere medarbejderne. Tidligt i projektet er TR og AMR blevet inddraget, og de har pilottestet screeningen og undervisningen, hvorefter de har været med til at komme med forslag til ændringer og til indholdet, så det er blevet mere praksisnært og relevant for medarbejderne. Derudover har de haft en vigtig rolle med hensyn til formidling af indsatsen over for medarbejderne, fx hvis medarbejderne har været bekymrede for, om det har betydning for deres ansættelse. Gennem den tidlige inddragelse er TR og AMR blevet ambassadører for indsatsen, og det har været med til at sikre, at screeningen og undervisningen opleves som mindre skræmmende for medarbejderne.

Kompetenceafklaringen og undervisningen er obligatorisk for alle

Alle social- og sundhedsmedarbejdere i Lolland Kommune bliver kompetenceafklaret (screenet) af VUC Storstrøm. Kompetenceafklaring og undervisning er obligatorisk for alle og en del af deres arbejdstid. FVU-dansk er dog kun obligatorisk for medarbejdere i målgruppen for FVU. Obligatorisk kompetenceudvikling virker mindre stigmatiserende, fordi det er alle, der skal afklares.

Som del af dette skal medarbejderne lave en lille refleksionsøvelse, hvor de selv skal skrive, hvad de gerne vil blive bedre til med hensyn til dokumentation. Underviseren bruger refleksionsøvelsen til at se, hvad medarbejderne har af forventninger og ønsker til undervisningen, samtidig med at øvelsen bruges til at vurdere den enkelte medarbejders skriftlige færdigheder.

Undervisningen er praksisnær og tonet mod SOSU

Ud over at indsatsen har fokus på dokumentation, er undervisningens indhold, emner og materialer målrettet SOSU-faget og kursisters arbejde med hensyn til at kunne løse konkrete opgaver i deres dagligdag. Eksempelvis indeholder undervisningen tekster om demens, film med cases fra et plejehjem og gruppearbejde, hvor kursisterne skal skrive en faglig tekst sammen. Formålet med denne toning er, at undervisningen skal være så værktøjsagtig som muligt og direkte rettet mod kursisters hverdag. Derfor bruger kursisterne også computer i undervisningen, og de kan tage udgangspunkt i konkrete sager fra deres hverdag og arbejdsliv, hvor de arbejder med dokumentation i en pilotudgave af kommunens dokumentationsprogram, Nexus.

I undervisningen arbejder kursisterne desuden med 'den røde tråd', som er kommunens måde at dokumentere på, herunder at kursisterne dokumenterer i den rigtige rækkefølge, og at de kun dokumenterer, når der er ændringer. Målet med undervisningen er ikke at lede kursisterne frem til en prøve, men at kursisterne skal blive bedre til skrive objektivt, klart og præcist, så andre kan forstå deres dokumentation.

At tone undervisningen mod SOSU og gøre den praksisnær kræver dog, at VUC's undervisere har viden om SOSU-området, og hvad der er vigtigt i Lolland Kommunes dokumentation. Derfor har underviserne også været med en SOSU-medarbejder på arbejde for at få et indblik i, hvornår, hvor meget og hvad de skal dokumentere. Underviserne samarbejder derudover med kommunens kvalitetsteam, hvis der opstår konkrete spørgsmål til dokumentationen.

Ind i undervisningen hos *Styrket skriftlighed og dokumentation*: Kursisterne bliver klogere på dansk og dokumentation

I lokalet hos VUC Storstrøm sidder seks erfarne SOSU-medarbejdere. Målgruppen for undervisningen i dag er kursister med dansk som modersmål. De fleste ser opmærksomt på underviseren, da han præsenterer en række spørgsmål til en film, som kursisterne skal se om lidt. Filmen handler om kommunikation mellem en borger på et plejehjem og en SOSU-medarbejder. Ud over at besvare spørgsmålene skal kursisterne skrive et forslag til en observation og dokumentation af hændelsen. Undervejs i undervisningen spørger underviseren ind til, hvad kursisterne ville have gjort i den situation, de ser i filmen.

Nogle svarer, at de ville have talt anderledes til borgeren, og andre svarer, at de ville have bedt om hjælp fra en kollega. Alle kursister er enige i, at den måde, situationen håndteres, ikke er god, men at det er en vigtig situation at få dokumenteret og dokumenteret på den rigtige måde. Undervejs spørger underviseren nysgerrigt ind til kursisters faglighed og fortæller, at han jo ikke kender til SOSU-området, og det er dem, der er eksperterne i, hvordan man skal håndtere borgeren i den givne situation. Når de afleverer de skriftlige produkter i løbet af timen, giver underviseren løbende feedback, både i forhold til mangler, fx at der kan være lidt mere beskrivelse, og det, der fungerer, fx gode vendinger og godt brug af sproget.

På et andet hold lyder dagens opgave ”Find 12 fejl”. Her er ti kursister samlet for at øve deres stavning og brug af udtryk i dokumentation. Målgruppen er SOSU-medarbejdere, der ikke har dansk som modersmål.

Formålet med dagens øvelse er at finde stavfejl, der kan give anledning til, at dokumentationen kan misforstås, fx ”hverdag eller hver dag”. Kursisterne skal hver især løse opgaven på deres computer, og så gennemgår de opgaven i plenum på storskærm bagefter. Et par vittigheder flyver gennem lokalet, inden undervisningen går i gang. Tonen mellem kursisterne og underviseren er uformel. Underviseren beder først kursisterne nævne de fejl, de har fundet. Det er en succesoplevelse, når de har set fejlene. Flere har fx set, at det er forkert at skrive: ”Jeg har klippet borgerens fødder og en hånd” i stedet for at bruge ordet ”negle”. Bagefter dykker holdet sammen ned i de fejl, de ikke har set. Underviseren indfletter begrundelser for, hvorfor noget er forkert, ved at referere til grammatiske regler, så han indbygger grammatikken i gennemgangen.

”Når man læser en observation, kan man blive forvirret: Hvad er det, der skal stå der? Jeg kan godt mærke en effekt af kurset, for jeg tænker selv, om det giver mening, hvad jeg skriver. For to måneder siden skrev jeg en observation, men nu tænker jeg, om det giver mening for den, der skal læse observationen. Vi skal alle blive bedre til at give den rigtige besked, på den rigtige måde.

KURSIST

Baseret på observationsnoter og interviews.

” I dag fik jeg fx en god fidus til, hvordan man skriver en observation, hvis der er ændringer. Jeg fandt ud af, at jeg skal skrive det ned, hvis jeg ser ændringer hos min borger. Det skal jeg være obs på, fordi det er min pligt. Så det giver mening.

KURSIST

” Vi taler mere åbent om dokumentation, og at det kan være svært. Tidligere var der: 'Uh, det skræmmer mig, at det er mig, der laver fejl'. I dag er vi mere åbne om det, og det er okay at lave fejl, så retter vi dem bare. Så nu vi taler mere åbent om misforståelserne.

KURSIST

Sådan samarbejder VUC Storstrøm med Lolland Kommune om indsatsen

Samarbejdet mellem VUC Storstrøm og Lolland Kommune er en vigtig del af indsatsen og en forudsætning for, at indsatsen lykkes, hvor VUC og Lolland Kommune har klare funktioner i forhold til arbejdsopgaver og -fordeling:

Tovholderen hos VUC Storstrøm har ansvaret for indsatsen og står for samarbejdet med Lolland Kommune.

Tovholderen i Lolland Kommune understøtter, at der for VUC Storstrøm er én indgang og én person, som står for al kontakt til medarbejdere og ledere i Ældre & Sundhed. Kommunens tovholder tager sig af alt det praktiske i kommunen, fx tilmeldinger, informationsmøder og datoerne for undervisningen.

Kvalitetsteamet i Lolland Kommune samarbejder med VUC-underviserne for, at underviserne får bedre kendskab til SOSU-området og det sundhedsfaglige. En medarbejder fra kvalitetsteamet deltager i den første undervisningsgang og fortæller om retningslinjerne for dokumentation i kommunen.

AMR og TR har været med i pilotprojektet for indsatsen, hvor de blev screenet og kunne komme med inputs til indhold. Derudover er de vigtige i forhold til videreformidling af indsatsen til medarbejderne og som ambassadører for indsatsen.

Teamledere og planlæggere i Ældre & Sundhed i Lolland Kommune er vigtige samarbejdspartner, da de lægger arbejdsplanerne for medarbejderne og dermed finder tid og plads til undervisningen. Tovholderen i kommunen understøtter teamlederne og planlæggerne. I den forbindelse afholdes der et opstartsmøde med teamlederne og planlæggerne tre måneder før undervisning, og der er løbende dialog med dem.

Styregruppe, hvor decentrale ledere for hjemmeplejen, TR, HR, repræsentanter fra Ældre & Sundhed i Lolland Kommune og VUC Storstrøm sidder med og mødes om ændringer og beslutninger i forbindelse med indsatsen. Indsatsen evalueres løbende i styregruppen.

Medarbejderne får styrket deres dansksproglige færdigheder og selvtillid, når de skal dokumentere

75 % af kursisterne vurderer selv, at de kan bruge indholdet fra undervisningen i deres hverdag, siger tovholderen fra Lolland Kommune. Sammen med uddannelseskonsulenten fra VUC Storstrøm fortæller de her om gevinster og udfordringer ved indsatsen.

Hvad har fungeret godt i indsatsen?

Uddannelseskonsulent hos VUC Storstrøm:

”Formålet med indsatsen har været at styrke dokumentationen i Lolland Kommune og understøtte, at der bliver dokumenteret på den rigtige måde. Hvis vi hjælper dem til, at det bliver lettere at dokumentere, så bruger de også mindre tid på det, og dermed er der også mere tid til pleje af de ældre. Det har været meget vigtigt og så selvfølgelig det her med tilsyn. Tilsyn er noget, mange af teamlederne går og er bekymrede for, og hvis de ved, at medarbejderne er bedre til at dokumentere, giver det dem lidt mere ro i maven, og det er helt klart også noget, der er værd at tage med.

Udviklingskonsulent og tovholder for indsatsen hos Lolland Kommune:

”Vi har valgt at lave en tremåneders evaluering, hvor vi spørger medarbejderne og lederne, om de har kunnet bruge det, de har fået i undervisningen i deres daglige praksis. Det svarer ca. 75 %, at de kan. Der er også et ret højt antal, der siger, at de føler sig tryggere ved at skulle dokumentere, hvilket var hele hensigten. De vigtigste faktorer i indsatsen er det praksisnære; at man tydeligt kan se sammenhængen mellem det, man lærer i forhold til at formulere sig, og det, man skal lave i sin dagligdag, og så det, at alle skal igennem processen. Jeg tror, det har gjort, at vi ikke har fået så stor modstand, som man måske kunne have tænkt, vi ville få.

Hvad vil I pege på har været den største udfordring for jer i forhold til indsatsen?

Uddannelseskonsulent hos VUC Storstrøm:

”Det er en udfordring for indsatsen, at STUK tænker FVU-fagene som skolefag, og at vi får at vide og opfordres til, at flere skal til prøven. I sådan et projekt som det her giver det ikke mening at smide kursisterne til prøve, fordi de så skal bruge en eller to undervisningsgange på at arbejde med en gammel trinprøve, før de er klar til at gå op til trinprøven. Det giver ikke mening. Derfor har vi valgt og fortsætter med, at prøven er frivillig i denne indsats, da det giver bedst mening for kursisterne og fungerer. Og så er der allokeringen af ressourcer. Her er der ikke sat nok af til den løbende dialog, planlægning og opfølgning med kommunen. Men netop disse ting er ekstremt vigtige. Så det har vi måttet bruge tid på alligevel. Så det er jo et valg, vi tager.

Udviklingskonsulent og tovholder for indsatsen hos Lolland Kommune:

”Planlægningen er udfordrende, når man har en drift, som kører 24/7, som skal være bemandet hele tiden, hvor man har skullet hive så mange medarbejdere ud til undervisning. Det har været en stor mundfuld. Jeg vil ikke sige, det har været hæmmende, men det har været en udfordring.

Er I blevet inspireret til at prøve en lignende indsats?

Så tænk på:

- Et tæt samarbejde mellem VUC og kommunen understøtter, at indsatsen kan lykkes.
- Kommunen skal opleve et behov for at styrke SOSU-medarbejdernes dansksproglige færdigheder.
- Ledelsen på VUC skal prioritere indsatsen, og der skal afsættes ressourcer til opstart af indsatsen og samarbejdet.
- Der er behov for en opsøgende konsulent og undervisere, som kan tilrettelægge undervisningen, så den er tonet mod SOSU og imødekommer kommunens behov.
- Underviserne skal koble praksis og undervisning tæt sammen, så undervisningen er meningsfuld og brugbar for deltagerne.

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

ISBN tryk: 978-87-7182-751-4
ISBN www: 978-87-7182-752-1

Design : Essensen
Trykt hos Stibo Complete A/S
Foto: iStock

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk